Nr. 40. Kraków, Wtorek 2 października 1923. Rok I.

KURJER WIECZORNY

doświęcony sprawom ekonomicznym, giełdowym i politycznym
wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcja: ulica Reformacka Nr. 7 Telefon Nr. 2014	Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 85 tys. Mkp, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 100 tys. Mkp. Cena numeru 5000 Mkp.	Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe 2.000 Mkp. Nadesłane 4.000 Mkp. Po kronice 5.000 Mkp. Na pierwszej stronie 6.000 Mkp. Ogłoszenia zamiejscowe 25% drożej.	Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310

Kruche podstawy rządu Stresemanna

Odwołanie posiedzenia Reichstagu

Berlin, 2 października. Rozłam w łonie większości rządowej staje się coraz widoczniejszy. Socjaliści przedkładają rządowi szereg postulatów natury socjalnej, na które absolutnie nie zgadzają się przedstawiciele partyj mieszczańskich. Partje mieszczańskie zaś żądają zniesienia 8-godzinnego dnia pracy, oraz stawiają szereg zastrzeżeń podatkowych, które bezwzględnie zwalczają socjaliści. Jeśli nadto doda się antysocjalistyczne zarządzenia komisarza Kahra w Bawarji, wobec których rząd Rzeszy milczy, liczą się z prawdopodobnością rychłego wystąpienia socjalistów z gabinetu, a nawet z proklamacją generalnego strajku przez zarząd partji. To naprężenie stosunków spowodowało, iż zapowiedziana w Reichstagu dyskusja została odroczona a prawdopodobnem jest odwołanie posiedzenia Reichstagu.

Hittler przyznaje, iż organizuje marsz na Berlin

Paryż, 2 października. Korespondent „United Press" rozmawiał z Adolfem Hittlerem w Monachium, który dał mu następujące wyjaśnienia o swych zamiarach:

„Oczekuję — mówił Hittler — bardzo rychłego upadku rządu Stresemanna. Wówczas nadejdą lepsze czasy. Nie obawiam się bolszewizmu, jakkolwiek uważałbym go za bardzo pomyślny gdyby przyszedł, gdyż mógłby on wyrwać ogół mieszczan z ich apatji. Dalej oświadczył Hittler, iż nie jest monarchistą i zwalczać będzie każdy odruch monarchizmu. Nadto oświadczył Hittler, iż masy stoją za nim. Zakończył Hittler zawiadomieniem, iż Niemcy muszą odzyskać zagłębie Ruhry. W tym celu chcemy stworzyć dyktaturę narodowej energji i narodowej brutalności. Sytuacja jest tego rodzaju, iż albo Berlin wyruszy przeciw Bawarji, albo Bawarja pomaszeruje na Berlin.

Podjęcie pracy w Zagłębiu Ruhry

Paryż, 2 października. **Korespondent berliński „Petit Parisien" donosi, że sekretarz stanu Maltzahn zaproponował wczoraj ambasadorowi francuskiemu podjęcie rokowań z rządem francuskim w sprawie rozpoczęcia pracy w zagłębiu Ruhry.**

Berlin, 2 października. Jak donoszą pisma, wczoraj odbyło się posiedzenie w sprawie cofnięcia pomocy kredytowej dla zagłębia Ruhry. Jak donosi „Voss. Ztg", można liczyć się od jutra z podjęciem ogólnej pracy w zagłębiu.

Sąd nad powstańcami w Kistrzyniu

Berlin, 2 października. O sytuacji w Kistrzyniu donoszą z Ministerstwa obrony krajowej, że natychmiastowe energiczne wkroczenie komendanta położyło kres ruchawce. Garnizon wszedł do miasta i otoczył powstańców w arsenale. Kilku przywódców zostało aresztowanych.

Berlin, 2 października. Gabinet postanowił oddać powstańców w Kistrzyniu natychmiast pod sąd. Będzie przeciw nim zastosowany stan wyjątkowy. Specjalny trybunał jest już w drodze do Kistrzynia. Aresztowani pucżyści należą do organizacji Stahlhelm, która jest rozszerzoną po całych Niemczech.

Premjer Baldwin o obecnej sytuacji politycznej

Londyn, 1 października. Z okazji wczorajszej inauguracji konferencji imperjum brytyjskiego premier Baldwin wygłosił do zebranych długie przemówienie treści politycznej. Przechodząc do spraw stosunku Anglji do Niemiec premier przedstawił w ogólnych zarysach pertraktacje z Niemcami aż do konferencji styczniowej. Mówił o różnicach, jakie począwszy od wspomnianej konferencji zarysowały się między Anglją a Francją odnośnie do stosunku do Niemiec. W obliczu poważnych zagadnień światowych rozwaga i ostrożność, jaka cechowała politykę rządu angielskiego w ostatnich czasach, była zdaniem premiera podyktowana jedynie chęcią utrzymania sojuszu z Francją. Zachowanie sojuszu z Francją było pojmowane przez rząd angielski zawsze jako nieodzowny warunek przywrócenia Europie równowagi politycznej i gospodarczej. Wszelki zaś rozłam z Francją uważa premier za równoznaczny z osłabieniem dzieła odbudowy. Moment obecny — powiedział Baldwin — zdaje się być nową fazą, w którą wprowadza nas zaniechanie przez Niemców taktyki biernego oporu. Jak rozwijać się będzie dalej ta nowa sytuacja trudno jest dzisiaj jeszcze sprecyzować. Co się tyczy konsolidacji długów Anglji w Ameryce, to odpowiada ona wysokim wymogom stanowiska finansowego i kredytowego Anglji. Zdaniem mowcy był to pierwszy krok na drodze odbudowy normalnego życia ekonomicznego w Europie. Premier zaznacza, że wielkie mocarstwa winny bezwzględnie uznać swoje długi, o ile życzą sobie, aby podstawy życia ekonomicznego nie zostały naruszone.

Problematy obrony imperjum brytyjskiego — zdaniem premiera — winny być również tematem narad konferencji. Powiększenie siły napowietrznej Anglji, było zdecydowane po głębokim namyśle i po wielkiem wahaniu. Anglja zgodziłaby się chętnie w myśl paktu Ligi Narodów współpracować z innymi narodami w sprawie ograniczenia zbrojeń napowietrznych na warunkach podobnych do warunków ograniczenia zbrojeń morskich, ułożonych w Waszyngtonie. W zakończeniu Baldwin wyraził głębokie ubolewanie, że liczebność wojsk oraz sumy wydawane na wyrób amunicji przewyższają cyfry przedwojenne. Należy się jednakże spodziewać, że pożyteczna praca Ligi narodów usunie możliwość zbrojnego konfliktu i doprowadzi z czasem do wielkiego postępu na drodze do rozbrojenia. Baldwin zaznacza wreszcie, że lord Curzon da w najbliższej przyszłości detaliczne informacje co do przyszłego stanowiska Anglji w sprawie odszkodowań.

Wieści z Gdańska

Gdańsk, 2 października. Tutejsza partja socjalno-demokratyczna ogłasza dzisiaj w swoim organie odezwę, w której w sposób bardzo ostry atakuje dotychczasowe rządy gdańskie, pozostające pod wpływem nacjonalistów niemieckich. Olbrzymie sumy wyrzuca senat niepotrzebnie na wszelkiego rodzaju militarystyczne organizacje, między innemi na policję ochronną, na oddziały militarne celne, które są zorganizowane na zasadach czysto wojskowych, na utrzymanie straży obywatelskich, na utrzymanie wojskowych kompanij pocztowych itd. Organizacje te przepełnione są byłymi oficerami armji niemieckiej. Wreszcie odezwa zaznacza, że jednem z najważniejszych zadań polityki gdańskiej jest uregulowanie stosunku Gdańska do Polski. Rządząca dotychczas w Gdańsku wszechwładnie partja narodowo-niemiecka utrudniała zawsze to porozumienie a tem samem i tak już ciężkie położenie Gdańska.

Gdańsk, 2 października. Wczoraj odbyło się tutaj zgromadzenie urzędników państwowych Gdańska. Przebieg zgromadzenia był burzliwy. Przedmiotem zgromadzenia było żądanie urzędników uchwalenia im poborów w wysokości pokojowej przy oparciu ich o walutę stałą. Dotyczące żądania senat odrzucił, wielu mowców domagało się rozpoczęcia strajku urzędniczego i postawienia w tym kierunku ultimatum senatowi.

Jovanovic następcą Pasicza

Belgrad, 2 października. „Politika" donosi, iż premier Pasicz zdecydowany jest wycofać się z życia politycznego. Jako jego następcę wymieniają obecnego prezydenta jugosłowiańskiego zgromadzenia narodowego Jovanovica.

Co było dzisiaj na giełdzie krakowskiej?

Kraków, 2 października

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	1/X.
P. T. H. I—V em.	120—132	100—112
„Impex"	2,8—3	2.5—2,8
„Pharma" (B. Jawornicki)	155	130—155
Bracia Rolniccy I em.		35—38
„Polski Glob"	9,8—10,5	9
C. Hartwig. Poznań		
Żegluga Polska	26—27,5	26—28
Zieleniewski I—IV em.	**2700—2850**	**2525—2700**
Warsz. Parowozy I—III em.	130—140	130—136
H. Cegielski, Poznań I—IX	**175—180**	**165—170**
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Lemiesz"		2650
„Trzebinia" I—VI em.	220—235	205—220
„Pocisk"	165—170	
Automotor	80—85	75
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	**3100—3500**	**3000**
Siersza	**1650—1725**	**1450—1650**
Tepege I—IV em.	**840—890**	**825—870**
Polska Nafta	130—150	115—135
Oikos	800—850	
„Pokucie" Naft. S. A. I em.	300—320	280—290

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	1/X.
Pezet		
Strug	250	
Syndykat Kosz., Kraków		
Tłuszcze Trzebinia	**950—1000**	**800**
„Krakus" I—VI em.	230—245	200—230
Porcelana Ćmielów	360—380	235—300
Fabr. cukru w Chodorowie	**1175—1325**	**1125—1250**
Elektr. Siersza I—IV em.	84—88	78—80
Zakłady przem. „Ryngrat"		
S. W. Niemojowski	185—190	185
Fabr. kapel. w Myślenicach	80	
Bank Przemysłowy I-VIII	130—135	120—130
Bank Hipoteczny		
Bank Małopolski	132—135	
Ziemski Bank Kredyt.	50—52	49
Powszechny Bank Kredyt.	33—35	34.5—36.5
Akc. Bank Związkowy I-IX	40	
Bank Komercjalny I—IV		
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Związ. Spółek Zarob.		

Kraków, 2 października. Wskutek dalszego spadku kursu marki na rynku efektów potęguje się ruch zwyżkowy. Zwłaszcza efekty, mające ustalony parytet walutowy, a więc t. zw. „arbitrażowe", w pierwszym rzędzie Zieleniewski, Siersza górnicza i Górka idą niepowstrzymanie w górę. Faworytami dzisiejszego zebrania giełdowego były akcje Zieleniewskiego, poszukiwane szczególnie na medio, akcje Chodorowa, zwyżkujące dość silnie na skutek wiadomości o nabyciu przez S. A. Chodorów cukrowni w Gurowie i wreszcie akcje Tepege. Siersza górnicza była dzisiaj poszukiwaną przez szereg banków.

Na pogiełdzie dalsza znaczna zwyżka, przyczem szczególniej silnie poszukiwane było Jaworzno, dochodzące za drobne sztuki do 7300 Notowano: **Jaworzno 6800—7000, drobne 7100—7300, Gazy 8350—8500, Chybi 2400—2500, Lokomotywy 180, Nitrat 65—70.**

Na rynku pieniężnym haussa przybiera katastrofalne formy. Oficjalnych notowań nie było. Transakcje następujące. **Waluty. Dolary 530.000, Czeki. N. Jork 530.000—532.000, Londyn 2430.000, Paryż 31500—31800, Zurych 94.000, Wiedeń 760—750.**

KURSA WALUT W PRYWATNYCH OBROTACH.

Kraków, 2 **października. Dolary 540.00, Czeskie korony 15.500.**

Dzisiejsza giełda lwowska

Lwów, 2 **października. Transakcje: Gazy 7900, Jaworzno 6000—6400, Chybi 2000—2200, P. T. H. 95, Bank hipoteczny 155, Przemysłowy 128, Ziemski Kredytowy 48—56, Parowozy 140.000, Rakszawa 775, Zieleniewski 2800, Chodorów 1100, Browary 3600. — Waluty: Dolary 470.000, Londyn 2,125.000.**

Giełda warszawska

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek
Bank Dysk. Warszawski	1175—1225
„ Handl. „	550—575
„ dla Han. i Prz. 1—7	265—255
„ Kredytowy	80—85
„ Małopolski w Krak.	140
„ Przemysłowy w Warsz.	100
„ Pols. Handl. w Pozn.	
„ „ przem. we Lw.	120—127—126
„ Tow. spół. w Warsz.	
„ Zachodni	790—900
„ Ziems. Kred. we Lw.	
„ Zjed. Ziem. Pol. w W.	180—185
„ Zw. Sp. Zar. w Pozn.	390—400
„ Związków Ziem.	80—75
Kijewski i Scholtze	430—445
Fr. Puls	125—145—135
Wildt i Sp.	185—173—180
Cukrownia Chodorów	1000—1075—1190
„ Czersk I i II	375—445—400
„ Częstocice	6200—6400—6350
„ Gosławice	430—415—500
„ Michałow	625—630
Warsz. Tow. F. Cukru	1900—2250—2150
Firley	165
Łazy	72.5—80—75
Drzewny przemysł	70—80—75
Warsz. T. Kop. Węgla	100 szt. 1300 1500-1450
H. Cegielski w Poznaniu	175—157.5—170
Lilpop, Rau i S-ka	180—200—192
Modrzejowskie zakł.	1600—1500—1625
Norblin, Br. Buch i W.	340—400
Ostrowieckie zakł.	2400—2600
„ 5	2225—2600—2500
Orthwein i Karasiński	115—130—125
Rohn, Zieliński i Ska	265—230
K. Rudzki i Ska 1—4	725—700—775
Fitzner i Gamper	1800—1750—1850

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek
Starachowice 1—4 em.	1000—800—925
„Trzebinia"	
Ursus 1 em.	250—275—265
Ursus 2 em.	
Pocisk	195—190—192.5
Parowóz	147—132—142.5
L. Zieleniewski	2625—2700—2640
Zawiercie	68000—70500
Żyrardów	59000
Ł. J. Borkowski	170—185—180
Hurt	
B-cia Jabłkowscy	47—51—50
War. Tow. Transp. i Żegl.	32—31—33.5
Polbal	30
Spiess i Syn	350—320—340
Zachod. Tow.	
Ćmielów	380—400—390
Elektryczność	1500—1400
Pol. Tow. Elektryczne	210—215
Belpol	35
Haberbusch i Schiele	725—850
Tow. oczyszcz. spirytusu	620—700
Tepege	825
Polska Nafta	140—125—127.5
Bracia Nobel	400—380—415
Lenartowicz i Br. Ryl	
Pustelnik	260—265—250
Siła i Światło	190—210
Fabryka pap. „Klucze"	200—202.5—200
Eksp. Soli Potasowych	1100—1450—1500
Cerata	64—60
Skóry i Garbniki	65—75—70
Kabel	
Przemysł Naftowy	450—465—435
Strem	
Unia	
Marynin	
Warsz. Syndykat Rolniczy	

Oficjalna giełda pieniężna

Warszawa, 2 października. Waluty: Dolary 398.000, Franki francuskie 24.400, — Czeki: Belgja 20.700, Berlin 0.0014, Holandja 156.500, Londyn 1,809.000—1,808.500, Nowy Jork 398.000, Paryż 24.350, Praga 11.950, Szwajcarja 70.950, Wiedeń 5.57 i pół, Włochy 18.250.

Warszawa, 2 października. Sejmowa komisja budżetowa rozpoczęła dziś obrady nad poprawkami, wprowadzonemi przez senat do ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszy państwowych i wojskowych oraz do ustawy emerytalnej. Na posiedzeniu dzisiejszem wysłuchano jedynie przedstawicieli związku nauczycielstwa szkół powszechnych i średnich, którzy domagali się przywrócenia pierwotnej uchwały sejmu. Następne posiedzenie we czwartek o godz. 10.30 rano.

GIEŁDY ZAGRANICZNE

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 2 października. Otwarcie giełdy g. 10: Berlin 0.000002 Holandja 22 .40, N. York 561.00, Londyn 25.49, Paryż 3 40, Medjolan 25.25, Praga 16.77½, Budapeszt 0.03, Bukareszt 2.65, Belgrad 6.35, Sofja 5.50, Warszawa 0.0013, Wiedeń 0.0078½, Austr. kor. stempl. 0.0079.

Zurych, 2 października. Zamknięcie giełdy: Berlin 0,0000.02, Holandja 220½, Nowy Jork 560¾, Londyn 25.49, Paryż 33.35, Medjolan 25.27, Bruksela —, Praga 16.77½, Budapeszt 0.03, Bukareszt 2.65, Belgrad 6.35, Sofja 5.50, Warszawa 0.0013, Wiedeń 0,0078½ Austr. korona stemplowana 0.0079.

Dzisiejsza giełda wiedeńska

Wiedeń, 2 października (tel. wł.) Waluty: Marka polska 0.12—0.14, marka niem. 00016, korony czeskie 2197 franki szwajc. 12525, francuskie 4180, funty ang. 319.960, dolary 70.560.

Dewizy: Warszawa 0.12¾-0 13¾ 0.15—0.16, Berlin 00016 Praga 2115, Zurych 12640, Paryż 4227, Nowy Jork 70935. Londyn 321700.

Giełda efektów: Zieleniewski 411000, Fanto 5,000.000 Karpaty galicyjskie 600.000 Galicja 28,900.000, Schodnica 2,000.000, Siersza 251.000 Lwów-Czerniowce 378.500 Kolej północna 22.200.000, Alpine Montan 704000 Huta Poldi 1,010.000.

Dzisiejsza giełda berlińska

Berlin, 2 października, Nowy Jork 319,200.000, 1.446,375.000, Szwajcarja 56.857.500, Praga 9,526.125, Wiedeń 448.850, Paryż 19,162.000.

Gdańsk, 1 października, Giełda pieniężna. Dolary amerykańskie 275,312.500—275.687.500, marka polska 59.840—60.150, przekaz na Warszawę 54,862.50 do 55.137.50, przekaz na Paryż 180,547.50—181,452.50.

Nowy York, 1 października. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 5¼%. Przekaz na Londyn 454.00. Przekaz na Londyn na 60 dni 450.87. Przekaz na Paryż 65.90. Przekaz na Amsterdam 39.25. Przekaz na Kopenhagę 17.75. Przekaz na Pragę 300. Przekaz na Berlin w płaceniu 0.000.00038, w żądaniu 0.000.00039.

Zagrzeb, 1 października. Warszawa 0,25.

Paryż, 1 października. Weksle. Niemcy 00000.75. Ameryka 16.37. Belgja 85.20. Anglja 74.34 i pół. Holandja 642. Włochy 74.40. Szwajcarja 292 i pół. Hiszpanja —.—. Bukareszt 755. Praga 49.30. Wiedeń 23.00. Sztokholm 433.25.

Londyn, 1 października. Weksle. Paryż 75.25. Belgja 88.00. Szwajcarja 25.47. Holandja 11.56. Nowy York 454.25. Hiszpanja 33.61. Włochy 99.87. Niemcy —.—. Wiedeń 322.600. Bukareszt 990.

Amsterdam, 1 października. Dewizy. Londyn 11.57. Berlin —.—. Paryż 15.57 i pół. Szwajcarja 45.45. Wiedeń 000.35. Kopenhaga 45.30. Sztokholm 67.45. Chrystiania 40.40. Bruksela 13.25. Nowy York 254.25. Madryt 34.50. Praga 760—765. Włochy 11.60. Helsingfors 685.

Praga 1 października. Czeki. Amsterdam 13.54. Berlin 000.17. Chrystiania 549. Kopenhaga 613. Sztokholm 911. Zurych 614. Londyn 155.25. Nowy York 34.30. Wiedeń 483. Marki niemieckie 000.15. Marki polskie 0.86. Paryż 209.25.

Giełdy towarowe

Berlin, 1 października. Giełda zbożowa: mąka pszenna 1200—1500, mąka żytnia 1100—1300, ospa pszenna 190—200, makuchy rzepakowe 320—330, sieczka sucha 170—180, melasa 150—160, słoma prasowana 32—34, słoma owsiana 31—32, słoma długa wiązana 21—23, siano dobre 21—25, siano handlowe 20—21, płatki kartoflane 325—330, pszenica miejscowa 380—390, pszenica pomorska 370—380, pszenica słodka 325—340, jęczmień letni miejscowy 360 do 380, owies miejscowy 330—335, owies śląski 330 do 335.

Chicago, 1 października. Giełda zbożowa. Kukurudza na grudzień 74 i 1 czwarta, kukurudza na maj 73, owies na grudzień 43 i pół, na maj 45 i pół; żyto na grudzień 70 i jedna czwarta, żyto na maj 73 i 3 czwarte.

Nowy York, 1 października. Targ bawełny. Dowóz do portów Atlantyku i Golfu 132.000, dowóz wewnątrz kraju 80.000, wywóz do Anglji 79.000, wywóz na kontynent 35000. Targ miejscowy middling 29.50. Tendencja ustalona.

Targ terminowy: październik 28.68, listopad 28.39, grudzień 28.37, styczeń 27.84, marzec 27. 84, maj 27.42, lipiec 27.20.

Nowy York, 1 października. Giełda metalowa: miedź elektrolitowa 13 i pół, cyna 42.37, ołów 6.32, żelazo 25.00, blacha 562.

Giełda produktów: nafta w beczkach 15.40, nafta w tankach 5.50, nafta stand white 12.50, nafta credit balance 2.75; terpentyna 101, terpentyna savannah 93 i pół.

Giełda produktów spożywczych: kawa loko 10 i 11 szesnastych, na październik 8 i 3 czwarte, na grudzień 783, na styczeń 7.63, na marzec 7.39, na maj 7.35; smalec 13.20; łój 7 i 3 czwartet, olej bawełniany na październik 11.50, olej bawełniany loko 11.75; cukier centryfugowy 7.78.

Giełda zbożowa: pszenica czerwona zimowa loko 120 i 3 czwarte, pszenica twarda zimowa loko 122 i 1 ósma; kukurudza loko 108; mąka spring wheate clears 525—575, fracht zbożowy na kontynent 11 certów, fracht zbożowy do Anglji 2 szylingi.

Z objazdu premjera Witosa po Kresach Wschodnich

Warszawa, 2 października. Premier Witos, zapraszany wielokrotnie przez deputacje województwa tarnopolskiego do zwiedzenia tego województwa, uczynił zadość tym zaproszeniom w dniu 29 i 30 września br. Podróż swoją premier podjął celem stwierdzenia nastroju ludności tamtejszej, stanu prac i postępu odbudowy uprawy rolnej. — **Przebieg podróży stwierdza w zupełności pokojowy nastrój ludności tamtejszej wszystkich wyznań, jej uczciwą chęć do pokojowego współżycia i współpracy, bardzo wielką sumę zaufania i serdecznego uczucia ludności tej do Rządu Rzeczypospolitej reprezentowanego w osobie premiera.** Podróż do województwa tarnopolskiego podjął pan prezes Rady ministrów w dniu 29 września. Na dworcu w Tarnopolu, przybranym zielenią i flagami zgromadzili się reprezentanci władz cywilnych i wojskowych, organizacyj społecznych i liczna publiczność. Prezes powitany przez burmistrza miasta Lenkiewicza, senatora Orlińskiego, włościanina Wojewodę, udał się do gmachu województwa. W godzinach popołudniowych odbyło się w sali Sokoła wielkie zebranie obywatelskie. Po zagajeniu obrad przez posła Szpitala i po przemówieniu senatora Orlińskiego, zabrał głos pan prezes Rady Ministrów, przedstawił on zebranym sytuację wewnętrzną i zagraniczną państwa i wzywał wszystkich do zgodnego współżycia i współpracy pod hasłem sumiennego pełnienia obowiązków obywatelskich. Następnie pan prezes Rady Ministrów udzielał posłuchań w gmachu województwa. Do Warszawy premier powrócił w poniedziałek o godz. 11 przedpołudniem.

TELEGRAMY

Mimo własnej nędzy dalej wichrzą

Prasa estońska ogłasza sensacyjne wezwanie baronów bałtyckich, podpisane przez bar. Manteufla, jako prezesa organizacji i bar. Rosena, jako jego pomocnika. Tytuł wezwania brzmi: „Ściśle tajne. Do wszystkich bałtyckich i niemieckich org. do bałt. „Landeswer'u na Łotwie, w Estonji, Finlandji, Polsce, jak również do Niemców na terytorjum braterskiego narodu naszego". Organizacja wzywa do jedności, niezbędnej dla celów politycznych i konstatuje, że organom centralnym udało się stworzyć po wyasygnowaniu przez rząd niemiecki pieniędzy na zjazd delegatów powyższych państw, który odbył się w czerwcu b. r. w Królewcu. Celem związku jest — według brzmienia wezwania: 1) stworzenie z „Landeswer'y" bałtyckiej organizacji wojskowej w państwach bałtyckich: Wschodnich Prusach, 2) agitacja przeciwko tymczasowym (?) rządom obecnych nowotworów państw, 3) zbieranie wiadomości o ilościowym składzie armji i gospodarce wiejskiej w tych państwach, 4) walka z wspomnianemi państwami, dla przeciwdziałania uciskowi Niemców i t. d. Prezydjum Związku znajdować się ma w Królewcu. W skład prezydjum wchodzi 13 członków: 6 od obecnych państw kresowych, 3 od Polski, 2 — niemców od Prus Wschodnich, 1 — od państw Bałkańskich i 1 — od Południowej Europy.

Wezwanie to wywołało burzę w prasie Łotewskiej, która domaga się od rządu ukrócenia wichrzeń niemieckich.

KRONIKA

WIZY DO CZECHOSŁOWACJI. Odnośnie do zawiadomienia z dnia 25 września cj. 10779 adm 23 mam zaszczyt podać do wiadomości W. Panów, iż czeskosłowackie ministerstwo spraw zagranicznych cofnęło w interesie podróżującej publiczności rozporządzenie z dnia 19 września i że wizy do Czechosłowacji nadal wydaje się bez specjalnego pozwolenia przyjazdu.

13 PAŹDZIERNIKA WOLNY OD NAUKI SZKOLNEJ. Stopięćdziesiątą rocznicę ustanowienia komisji edukacyjnej narodowej święcić będą szkoły w myśl polecenia ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego w dniu 13 października br. Dzień ten ma być wolny od nauki. Wszystkie szkoły urządzą uroczyste obchody, związane z powyższą rocznicą.

POSEŁ FRANCUSKI PANAFIEU powrócił z urlopu i objął urzędowanie.

MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH przedłożył sejmowi projekt ustawy w przedmiocie przystąpienia Rzeczypospolitej polskiej do konwencji, dotyczącej międzynarodowej wymiany dokumentów urzędowych oraz wydawnictw naukowych i literackich, podpisanej w Brukseli dnia 15 marca 1883 r.

WIEC PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH WE LWOWIE. Ubiegłej niedzieli odbył się we Lwowie wiec pracowników pocztowych w okręgu lwowskiej dyrekcji w sprawie uposażenia pracowników państwowych. Wiec wyraził nadzieję, że rząd uwzględni słuszne postulaty pracowników państwowych, wskutek czego uchwała wiecu warszawskiego pracowników państwowych, mówiąca o bezrobociu, stanie się bezprzedmiotową.

DZIENNIKARZE POLSCY NA GÓRNYM ŚLĄSKU. Wycieczka dziennikarzy polskich zwiedziła w dniu wczorajszym kopalnie skarbowe na Górnym Śląsku, a między innymi szyb św. Jacka. Wycieczka podzieliwszy się na grupy, zwiedzała techniczne urządzenia nadziemne oraz pokłady węgla i miała sposobność zapoznać się z ciężką pracą górnika na G. Śląsku.

NOWI ATTACHEES WOJSKOWI W POLSCE. Na stanowisko attache wojskowego finlandzkiego w Warszawie ma być mianowany dotychczasowy sekretarz legacyjny poselstwa w Warszawie, pułk. Ernst. Na miejsce ustępującego attache szwedzkiego pułk. Lowena, mianowany jest major pułku grenadjerów gwardji szwedzkiej, Arbin.

ARESZTOWANIA: Zofja Bielcka, lat 20, służąca, aresztowana została pod zarzutem kradzieży garderoby, wartości 3 milj. marek na szkodę swej chlebodawczyni, Heleny Süskind, zamieszkałej przy ul. Pańskiej l. 11. Bielecka odeszła ze służby od Suskindowej dnia 30 września br., skradłszy na szkodę Suskindowej garderobę. Suskind jednak zauważyła Bielecką dnia 1 października br. w Rynku Gł., gdy godziła się do służby i spowodowała jej aresztowanie.

Jan Kowal, lat 30, został przytrzymanym za popełnienie kradzieży garderoby wartości kilkudziesięciu miljonów marek pol. na szkodę Zofji Gertlerowej, zam. przy ul. św. Marka l. 21, o której to kradzieży była notatka w wczorajszem zawiadomieniu. Kowal bowiem w czasie, gdy Gertlerowa bawiła na letnisku, zakradł się do jej mieszkania i skradł stamtąd garderobę na jej szkodę.

KRADZIEŻE. Z zamkniętego mieszkania Anny Niklowej przy ul. Smoleńsk l. 20 skradł niewyśledzony sprawca 12 łyżek, 12 widelcy i 12 noży, wartości około 20 miljonów mkp.

Regina Perlberger, zam. przy ul. Dietlowskiej l. 50 doniosła o zgubie w salach Starego Teatru pierścionka złotego z brylantem wartości 100 miljonów marek.

AMATOR TYTONIU. Do hurtowni tytoniowej Abrahama Kranza przy ul. Krakowskiej zgłosił się nieznany osobnik, który zażądał tytoniu na ogólną sumę 1,150.000 mkp. Gdy Kranz żądany tytoń zapakował osobnik ten, korzystając z panującego wówczas natłoku w trafice, zabrał pakunek, nie zapłaciwszy za niego.

CZEGO JUŻ NIE KRADNĄ. Do Abrahama Fischera przy ul. Grodzkiej l. 50 zgłosił się nieznany mu mężczyzna, który podał, że przychodzi posłany przez biuro konserwacji telefonów celem zabrania do naprawy aparatu telefonicznego. Fischer zezwolił na zabranie aparatu, jednak, gdy po kilku dniach aparatu telefonicznego mu nie zwrócono, udał się do biura konserwacji telefonicznej na gł. pocztę i tu przekonał się, że z biura tego nikogo nie wysyłano celem zabrania aparatu, widocznie więc mężczyzna ten aparat ów skradł.

OFIARA ZAWODU. Dziś rano zawezwane zostało Pogotowie ratunkowe na ul. Krupniczą, gdzie z budowy z 4 piętra spadł robotnik nieznanego nazwiska. Po opatrzeniu nieszczęśliwego, który doznał złamania podstawy czaszki, przewiozło go Pogotowie do szpitala, gdzie wśród strasznych boleści zakończył życie.

„OBŁĘD" W „BAGATELI". Dziś (wtorek) po raz piąty będzie grana znakomita sztuka K. Mere pt. „Obłęd". Na wszystkich dotychczasowych przedstawieniach tej sensacyjnej sztuki, granej koncertowo przez pp. Grabowską, Stępowską, Hellen, Sosnowskiego (reżyser), Frenkla i Melinę rozentuzjazmowana publiczność nagradzała długo niemilknącemi oklaskami po każdym akcie.

Z OPERY I OPERETKI. Dziś we środę 3 b. m. przepiękna legenda muzyczna D'Alberta „Zamarłe oczy" do słów znanego powieściopisarza niemieckiego Hansa Ewersa. Zarówno opowieść, zaczerpnięta z życia Chrystusa i Jego działalności w Jerozolimie, jak i wysoce dramatyczna ilustracja muzyczna daje widzowi szereg niezapomnianych wzruszeń, zwłaszcza wobec niezrównanej kreacji p. Jaworzyńskiej, jako ślepej od wzruszenia Greczynki Myrtocle, której Chrystus cudownie wzrok przywraca i p. Kruglowskiego, jako potwornej brzydoty Arcesiusza, jej męża. W partji nawróconej jawnogrzesznicy Marji z Magdali wystąpi p. Wolska-Sobańska, niewolnicę Arsinoe odśpiewa p. Bandrowska-Osmecka. Partję „Dobrego pasterza", który szuka swej zbłąkanej owieczki odśpiewa p. Pietroń, p. Mazurkiewicz, jako oszukańczy lekarz egipski Ktesifar.

Reszta obsady bez zmian.

NAJBLIŻSZYM KONCERTEM KRAK. BIURA KONCERT. E. BUJAŃSKI Z CYKLU KONCERTÓW MISTRZOWSKICH będzie we czwartek 4 bm. wieczór Chopina w wykonaniu niezrównanego odtwórcy Chopina, Ignacego Friedmana. W niedzielę 7 bm. wystąpi po raz pierwszy słynny kwartet szwajcarski. Sprzedaż biletów na powyższe dwie artystyczne sensacje rozpoczęła się już u J. Lipskiego, ul. Sławkowska 8.

Wiadomości gospodarcze

Problem walki z drożyzną

Kraków, 2 października.

W „Gazecie Bankowej" znajdujemy aktualny artykuł pióra p. J. Wisłockiego, omawiający tak doniosły obecnie problem walki z drożyzną i z lichwą. Pomijamy wywody autora dotyczące definicji drożyzny a kulminujące w stwierdzeniu, że właściwem złem, o którego usunięcie chodzi, jest lichwa, — i cytujemy poniżej godny uwagi konkretny projekt autora, co do utworzenia w Polsce Izby spożywców na wzór podobnej instytucji, istniejącej w Hamburgu.

Odnośnie do tego projektu czytamy w artykule p. Wisłockiego:

W polityce przeciwdrożyźnianej państw europejskich ostatniej doby poza wolnem miastem Hamburgiem, nie znajdujemy planowej organizacji w tym kierunku. Jedynie wolne miasto Hamburg ustawowo powołało do życia silnie zorganizowaną instytucję, która od trzech lat z wielkim pożytkiem dla tamtejszgo społeczeństwa, mimo największych trudności, sprawnie działa. Tą instytucją jest Izba spożywców w Hamburgu, której struktura wzorowaną została na organizacjach Izb przemysłowych, handlowych, rękodzielniczych i t. p. Jest ona organem wydziału spraw wewnętrznych, ma reeprezentantów wszystkich czynników, które w mniejszy lub większy sposób mają łączność ze sprawą drożyzny, a zorganizowaną została z delegatów związków spółdzielni spożywców, przez które przy pomocy specjalnego podatku jest finansowaną.

Dlatego też pragnąćby należało, aby czynniki specjalnie zajmujące się akcją przeciw drożyźnianą w Polsce, osobliwie zajęły się zbadaniem organizacji i działalności Izby spożywców w Hamburgu i, o ile ten wzór miałby dla Polski znaczenie, co zdaniem naszem nie ulega wątpliwości, by z wzoru tego skorzystały. Konstrukcja organizacyjna Izby spożywców w Hamburgu jest istotnie prosta, a główna wartość tej organizacji głównie polega na tem, że nie jest czynnikiem państwowym, natomiast w charakterze korporacji publicznej sfer w akcji przeciwdrożyźnianej najbardziej interesowanych posiadą sprawny aparat, pełną autonomję i zagwarantowane wpływy w ramach ogólnie obowiązującej konstytucji.

TERMINY PŁATNOŚCI BONÓW ZŁOTYCH. — W związku z wydanemi zarządzeniami o wstrzymaniu bonów złotych, ministerstwo skarbu nie będzie już w przyszłości ogłaszać ich kursu. Jedynie w terminie płatności bonów serji I B, I C i I D, t. j. w dniach 1 i 15-go listopada, oraz 15 grudnia 1923 r. zostanie ogłoszony, zgodnie z ustawą kurs, po jakim bony te będą wykupywane.

POWSZECHNY BANK KREDYTOWY komunikuje, że wobec podwyżki kursu bonów złotych z mkp. 45.000 na mkp. 50.800 — kurs emisyjny akcji VII emisji od dnia 1 października wynosi wraz z kosztami konfekcji za akcję z prawem poboru mkp. 6.774, a za akcje z wolnej subskrypcji mkp. 9.596 plus

8 prc. odsetek od 1 października i podatku giełdowego.

Termin prawa poboru na powyższe akcje upływa 20 października br. włącznie termin zaś na akcje z wolnej subskrypcji upływa z dniem 5 listopada br.

ZMIANA OFICJALNEJ STOPY PROCENTOWEJ. W porozumieniu z ministerstwem skarbu polska krajowa kasa pożyczkowa postanowiła, począwszy od dnia 2 października 1923 r. podwyższyć dotychczasową oficjalną stopę procentową w sposób następujący: Od weksli z terminem 3-miesięcznym na 24 prc., od pożyczek terminowych na zastaw 5 prc, państwowych pożyczek długo i krótko-terminowych 5 i pół procent, od pożyczek terminowych na zastaw 4 prc., państwowej pożyczki premjowej 7 prc, od pożyczek terminowych na zastaw papierów wartościowych instytucji prywatnych i 6 prc. pożyczki dolarowej 24 prc., od rachunku otwartego kredytu na 24 prc. od pożyczek towarowych na 24 prc, jednocześnie podwyższa się nadzwyczajną prowizję na 12 prc. w stosunku rocznym, zaliczalną tylko przy dyskoncie weksli od pożyczek terminowych na zastaw papierów wartościowych, instytucji prywatnych i od 6 prc. pożyczki dolarowej, od rachunku otwartego kredytu i od pożyczek towarowych. Wyjątek stanowią kredyty, udzielane według miernika złotego oraz pożyczki terminowe na zastaw 5 prc. pożyczki odrodzenia z 1920 roku, przy których powyższa prowizja nie znajduje zastosowania. Stopa procentowa od dyskontu weksli złotowych i pożyczek, udzielanych według miernika złotego, pozostaje niezmieniona.

PŁATNOŚĆ ZŁOTOWYCH KUPONÓW OD POŻYCZKI ZŁOTEJ. W dniu 1 października br. są płatne złotowe kupony od państwowej pożyczki złotej. Kurs złotego, na który opiewają owe kupony ustalony został rozporządzeniem p. ministra skarbu z dnia 29 września 1923 r. w wysokości 51.800 marek polskich za jednego złotego. Ustalenie to nastąpiło zgodnie z ustawą na podstawie przeciętnych notowań franka szwajcarskiego oraz dolara Stanów Zjednoczonych w ciągu września br. Wyjaśnić przytem należy różnice kursu złotych polskich, na które opiewają złotowe kupony państwowej pożyczki od kursu złotych polskich, zawartych w 6 prc. złotych bonach skarbowych serja I A, który, jak wiadomo, ustalony został na 50 tysięcy 800 marek pol. Różnica powyższa polega wyłącznie na tem, że kurs złotych polskich, zawarty w bonach złotowych, określony został w myśl ustawy jedynie na podstawie przeciętnego kursu franka szwajcarskiego w okresie od 12 do 27 września.

CUKIER WĘGIERSKI. Dla celów kampanji cukrowej r. 1923/24 rząd węgierski zamierza udzielić rafinerjom olbrzymich kredytów. Chodzi o finansowanie kampanji która według ogólnych przewidywań przyniesie około 10 tysięcy wagonów cukru. Z tego 4 do 5 tysięcy przeznaczonych zostanie na wywóz.

REWIZJA UMÓW RZĄDOWYCH. Jak się dowiadujemy, Min. Kol. Żel. projektuje podjąć w najbliższym czasie rewizje umów rządowych na dostawę lokomotyw i wagonów kolejowych, zamawianych w fabrykach krajowych. Stwierdzono bowiem, że szereg umów jest dla skarbu zbyt uciążliwych.

HUTNICY POLSCY WYJEŻDŻAJĄ DO BELGJI. Ze względu na panujący zastój w hutach szklanych, władze krajowe udzieliły pozwolenia na wyjazd hutnikom do Belgji na korzystnych warunkach.

ZLIKWIDOWANY STRAJK WŁÓKNISTY. Przed dwoma dniami wybuchł strajk w rosyjsko-włoskiej fabryce wyrobów włóknistych w Warszawie na tle żądań ekonomicznych. Robotnicy otrzymali płace według cennika łódzkiego z dodaniem 12 prc. dodatku stołecznego. — Żądania robotnicze szły po linji powiększenia dodatku stołecznego. — Zarząd fabryki nie zgodził się na ogólną podwyżkę — ustanowił zastosować pewne zwiększenie zarobków dla kategorji rzemieślników fabryki. Za pośrednictwem interwencji inspektora pracy w Warszawie zatarg został zlikwidowany. Robotnicy zgodzili się na indywidualne rozdzielanie podwyżki przez Dyrekcję i powrócili do pracy.

MARKA NIEMIECKA A RUBEL SOWIECKI. Komisarz do spraw finansowych w Rosji sowieckiej Sokolnikow, oświadczył na konferencji z dziennikarzami w Berlinie, że jeśli Niemcy odmówią notowania na giełdach swoich waluty sowieckiej, to rząd sowiecki odpowie na to zakazem przywozu do Rosji marek niemieckich.

PARCELACJA MAJĄTKÓW NIEMIECKICH. Obecnie rozpatrywane są w Min. reform rolnych zgłoszenia instytucyj, upoważnionych przez to ministerstwo grup osadniczych i osób prywatnych o dopuszczenie ich do rozpoczętej parcelacji zlikwidowanych majątków niemieckich. Należy podkreślić, że kolejność uprzywilejowania w otrzymaniu ziemi z likwidacji majątków niemieckch przypada najpierw grupom osadniczym, następnie instytucjom upoważnionym, tj. towarzystwom, posiadającym koncesje do dokonywania parcelacji, regulacji serwitutów i t. p., a w końcu osobom prywatnym.

PRZEGLĄD NAFTOWY

Z TARGU BRUTTOWEGO.

Tendencja ustawicznie zwyżkowa przy minimalnej podaży. Płaca: 1/32 proc. brutto Zofia Galicja 220 milj., 1/32 proc. brutto Wanda Galicja 20 milj., 1/32 proc. brutto Silva Plana Korak 155 milj., 1/32 proc. brutto Gotfried 70 milj., 1/32 proc. brutto Photogen 63 milj., 1/16 proc. brutto Kamilla I., III., w st. i now. dzierż. 6 i pół milj., 1/16 proc. brutto Baku Mateusz w st. i now. dzierż. 60 milj., 1/16 proc. brutto Aleksander I., II., III. w st. i now. dzierż. 35 milj. 1/16 proc. brutto Kathe I., 11 milj., 1/16 proc. brutto Marcel 26 milj., 1/16 proc. brutto Oskar w st. i now. dzierż. 32 milj., 1/16 proc. brutto Marja 40 milj.

CENA ROPY.

Z powodu zwyżki towaru podniosła się do wysokości 65 milj. za 1 cysternę.

ZE ŚWIATA

Z DZIEJÓW INTRYG POLITYCZNYCH. Z powodu toczących się obecnie sporów z Niemcami, prasa francuska przypomina następujący przykład przewrotności niemieckiej. Dnia 26 listopada 1736 r. król francuski Ludwik XV jechał przed wieczorem do zamku w Passy. Jadąc przez most Sevres, uwagę króla zajął niezwykły widok. Jacyś dwaj ludzie przechadzali się po falach Sekwany. — Mieli na nogach długie buty z szerokiemi podeszwami korkowymi. Chodzili po wodzie z zupełną swobodą, podpierając się tykami o kształtach wioseł. Monarcha kazał zatrzymać karetę, przywołał niezwykłych wędrowców i raczył z nimi rozmawiać. Oświadczyli, iż są wynalazcami przyrządów do chodzenia po wodzie, oraz, że postanowili ofiarować je jako votum do kościoła św. Romana w Sevres. Król pochwalił ich zamiar i wkrótce o tym fakcie zapomniał.

Wynalazcy spełnili swoje pobożne postanowienie. O przyrządach rozpowiadano w mieście. Agent polityczny Fryderyka I, króla pruskiego nie omieszkał zawiadomić go o pomyśle francuskim, który, jak mu się zdawało, wywoła przewrót w komunikacji wodnej. Fryderyk wysłał niezwłocznie do Paryża jednego ze swoich zaufanych spryciarzy z rozkazem ukradzenia „cudownych butów“, co mu się też uczynić udało. Wynalazek powędrował do Berlina, skąd Fryderyk posłał go w podarunku cesarzowi chińskiemu Kieu-Longowi, zdobywcy Kaszgaru, Jarkandu, Małej Buchary, kraju Dżungarów i innych ziem. Radził mu, ażeby część swego wojska zaopatrzył w buty francuskie i zorganizował napaść na pobliskie od Chin wyspy japońskie. Może nie wierzył w wykonalność planów, chciał jednakże złożyć dowód przyjaźni zaborcy, na którego przyjaźni mu zależało. Kien-Long zrozumiał całą niedorzeczność nasuwanego planu. Przyjął posła łaskawie i po jego odjeździe, buty podarował jednemu z ulubionych mandarynów, w którego rodzie zabytek ten dotychczas jest przechowywany. Fakt opisany świadczy raz jeszcze, iż Prusy zawsze posługiwały się polityką intryg i szczucia wzajemnego stron, na których poróżnieniu im zależało.

W STOLICY ABDUL-KERIMA. Korespondentowi „Times'a“ udało się przedostać z Gibraltaru na wybrzeże Maroka a stamtąd do Ażdiru — stolicy wodza plemienia Riffów, Abdul Kerima, walczącego zaciekle z Hiszpanami. Władza Abdul Kerima ogarnia znaczne przestrzenie od Tetuanu do Melilli. Jest to kraj, przecięty dzikiemi pasmami gór, zupełnie niedostępnemi. Korespondent „Times'a“ sądzi, że jest pierwszym Europejczykiem, który dotarł w głąb kraju. Plemię Riffów jest jeszcze nieznane nauce; korespondent sądzi, że są to potomkowie Wandalów. Urzędowo wyznają oni Islam, lecz w głębi kraju pełno jest fanatycznych sekt dalekich od Koranu. Wszyscy Riffowie są wajakami i wojna jest ich normalnem zajęciem. Jest ich około 400.000 ludzi. Na czele plemion riffackich stoi Abdul-Kerim z bratem. Mają oni trzech ministrów, którzy właściwie są tylko sługami władzy. Przed porażką Hiszpanów pod Melillą Abdul-Kerim nie był znany. Przedtem jeszcze służył jako drobny urzędnik hiszpański w Melilli, za jakieś wykroczenia został uwięziony, lecz uciekł z więzienia i wówczas rozpoczął swoją akcję jednoczenia Riffów.

NOWOCZESNE ZAWIADOMIENIE. Oddawna istnieje zwyczaj rozsyłania znajomym zawiadomień o zaręczynach, ślubach, śmierci lub urodzinach. Nowe czasy przynoszą i w tej dziedzinie nowe zwyczaje.

Niedawno w pewnem francuskiem mieście otrzymała pewna rodzina oryginalne zawiadomienie: „Pan i pani N. N. mają zaszczyt zawiadomić państwo, że przy ul. Milou znaleźli mieszkanie“.

Nic dziwnego, że komu się udało po tysiącznych trudnościach wreszcie znaleźć ognisko domowe, uważa to za wypadek tak wielkiej wagi, że musi o tem oznajmić w ten sposób swoim znajomym.

REPERTUAR

TEATR MIEJSKI (początek o godzinie 7½)

Wtorek: „Złoty wiek rycerstwa“.
Środa: „Złoty wiek rycerstwa“.
Czwartek: „Złoty wiek rycerstwa“.

BAGATELA (początek o godzinie 8-mej)

Wtorek: „Obłęd“.
Środa: „Obłęd“.
Czwartek: „Obłęd“.

OPERA I OPERETKA (początek o g. 7½)

Wtorek: „Ostatni walc“.
Środa: „Zamarłe oczy“.
Czwartek: „Ostatni walc“.

STARY TEATR (początek o godzinie 8-mej)

We czwartek 4 bm.: Wieczór Chopina z J. Friedmanem.
W niedzielę 7 bm.: Kwartet Szwajcarski.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Feliks Jabłoński. Z Drukarni Ludowej w Krakowie.